

2010-05-21/Göran Nilsson

Slutrapport Projekt V0956068:

Informationsinsatser för ökad användning av prydnadsväxter i utemiljöer

Bakgrund

I mitten av september 2009 anordnades för första gången en växtfestival på SLU:s campus i Alnarp. Temat var lignoser, det vill säga träd och buskar. Under fem dagar kunde professionella växtanvändare, SLU-studenter, trädgårdsföreningar samt den trädgårdsintresserade allmänheten granska och jämföra ett sortiment på cirka 140 växter, som ställts till förfogande av tio plantskolor.

Projektet startade under vintern 2009 med att en ansökan skickades in till Stiftelsen Lantbruksforskning. Ansökan, med titeln ”Informationsinsatser för ökad användning av prydnadsväxter i utemiljöer”, beviljades i slutet av mars och detta blev startskottet för ett intensivt samarbete under våren och sommaren mellan olika aktörer i Alnarp och plantskolesektorn. Alnarp representerades i projektgruppen av Movium, LTJ-fakulteten, Tillväxt Trädgård och Alnarps Trädgårdslaboratorium. Plantskolesektorn representerades av E-planta ek.för. och LRF-GRO.

Material och metoder

Projektets ambition var att dels puffa för ”bortglömda” äldre växter som gärna kan få förnyad uppmärksamhet, dels att visa en del av det nya växtmaterial som presenteras i plantskolornas kataloger. Växtexperter i Alnarp, med forskaren Kenneth Lorentzon i spetsen, lämnade önskemål till plantskolorna om material vi ville få till Alnarp, samtidigt som plantskolorna själva tog tillfället i akt att visa upp växtmaterial som man ville lyfta fram. Som besökare skulle man få ett stort samlat växtutbud att studera, spännande inspiration, ny kunskap och – inte minst – ett gyllene tillfälle att diskutera växtanvändning i utemiljö med kollegor i branschen.

En allmän förfrågan om medverkan i projektet gick ut till plantskolor runt om i landet och till slut blev det nio stycken som välvilligt ställde växtmaterial till festivalens förfogande: Björkhaga Plantskola, Borealis Specialplantskolan i Alnarp, Eriksbo Plantskola, Flyinge Plantshop, Hallbergs Plantskola, Hökaböke Trädgård, Lindhults Plantskola, Splendor Plant och Stångby Plantskola. Dessutom passade E-planta på att visa upp de träd som ingår i satsningen E-träd i fokus. Totalt transporterades cirka 140 växter till Alnarp. Dessa utplacerades på väl förberedda ytor inom Alnarps Trädgårdslaboratoriums område.

När det gällde nytt växtmaterial valde vi att göra en speciell satsning på fyra släkten där utbudet är stort och där det är av speciellt intresse att kunna studera olika arter och sorter intill varandra: höstsyren, lagerhägg, fläder och höstspirea.

Flera namn förtjänar att nämnas, vilka på olika sätt bidrog till att projektet roddes i land med så lyckat resultat: Kenneth Lorentzon och Eric Wahlsteen, Movium, som växtexperter, guider och författare till en informativ guide med växtbeskrivningar till alla de cirka 140 växterna; Fredrik Jergmo, Movium, som ansvarade för utformningen och gestaltningen av själva ”mässområdet”; Alexandra Nikolic med medarbetare på Trädgårdslabbet och Alnarpsparken, som ansvarade för att växterna kom på plats och på väl förberedda ytor; Gunnel Holm på E-planta och Maja Pettersson på GRO, som höll i alla kontakter med plantskolorna; Åsa Bellner på Sveplant som fixade etiketter till alla växterna; Karin Svensson och Cecilia Öxell, lärare på Alnarp som guidade besökare; Parvin Mazandarani, Movium, som bringade reda i ett krånligt anmälningsförfarande; medlemmarna i DU med ordförande Daniel Nilsson i spetsen; samt naturligtvis alla de deltagande plantskolorna.

Resultat

Vi beslutade i ett tidigt skede att anordna fyra identiska halvdagsprogram under torsdag/fredag för professionella växtanvändare med föreläsningar i sal och guide turer i sortimentet. Totalt kunde vi räkna in cirka 180 besökare under dessa två dagar.

Efterhand kom nya idéer och förslag in i bilden som gjorde att evenemanget växte till något mycket större. Det var då ordet ”festival” började användas, kanske lite pretentiöst men nog ändå ganska väl passande med tanke hur många som slutligen fick tillfälle att besöka Trädgårdslabbet och det insamlade sortimentet.

Vi etablerade kontakt med studentsällskapet Dendrologiska Utskottet (DU) i Alnarp, som bjöd in trädgårdsföreningar i södra Sverige till guide turer i sortimentet under lördagen för en kostnad på 80 kronor per person inklusive fika. En handfull DU-medlemmar fick genomgå intern guideutbildning. Totalt besökte cirka 80 trädgårdsamatörer från 5 föreningar festivalen under lördagen.

Under söndagen bjöd sedan Trädgårdslabbet in till visning för allmänheten. Totalt besökte 310 personer området under söndagen, då ingick inte bara visning av lignosortimentet utan även guidning av andra attraktioner inom området.

På måndagen var det sedan Alnarpsstudenternas tur att guidas runt i sortimentet. Dagen inleddes med en föreläsning av Kenneth Lorentzon i Aulan med närmare 300 studenter som intresserade åhörare. Därefter delades de in i tre olika guideomgångar under för- och eftermiddag. Gemensamt för studenterna var att de vid denna tidpunkt deltog i någon form av växtkurs, alltifrån fördjupad växtkännedomskurs till nyanlända studenter på lark/ling-programmen, vilka påbörjat sina Alnarpsstudier i slutet av augusti.

Festivalen avslutades sedan under måndag eftermiddag. Movium hade inbjudit nordiska rådgivare från Norge (FAGUS) och Danmark (Skov & Landskab) till ett möte för att diskutera gemensamma angelägenheter. Ett av inslagen i programmet under dagen för de cirka 15 deltagarna var att Kenneth guidade sina kollegor i växtsortimentet.

Räknar man in de cirka 180 deltagare som besökte festivalen under torsdagen och fredagen blir det totala antalet som fick tillfälle att studera växtmaterialet knappt 900 personer. Och såvitt vi i projektledningen har kunnat notera var det en övervägande positiv respons på satsningen. Sedan ska vi nog inte underskatta vädrets betydelse – vi hade en fantastisk brittsommar med strålande sol och runt tjugo grader under alla fem festivaldagarna.

Diskussion

Vi tror att Växtfestivalen blev mycket uppskattad bland de professionella växtanvändarna. Vi hade lagt ut en skriftlig enkät i anslutning till lunchen, totalt fick vi in 37 utvärderingar med ett genomsnittsbetyg på 4,8 i en sexgradig skala. De positiva kommentarerna handlade bland annat om den guideade växtvandringen, att man fick se och hyra om nyheter i ett samlat sortiment och att man fick med sig hem en informativ och detaljerad guide med beskrivning av alla de utställda växterna. Denna guide tjänar som inspiration och kunskapskälla i planeringen inför olika växtetableringar.

Vi tror och hoppas att Alnarps Växtfestival kan bli en regelbundet återkommande attraktion, där temat kan variera. Efter utvärdering och eftersnack har vi tagit itu med nästa projekt: det blir en ny växtfestival i Alnarp i september 2010 med tema perenner, även denna gång med ekonomisk stöttning av Stiftelsen Lantbrukets Utveckling. Aktiviteterna för de professionella växtanvändarna kommer att äga rum den 8-9 september.

Publikationer

- Artikel i Movium Direkt nr 5/2009
- Gröna Fakta nr 2/2010: Fyra arter i förändring av Eric Wahlsteen och Kenneth Lorentzon
- Artiklar på Moviums hemsida www.movium.slu.se, bland annat nyhetsartikel publicerad den 11 september 2009.
- Notiser i fack- och dagspress, bland annat ATL, Viola och Helsingborgs Dagblad.